

"Aquest llibre ha estat una necessitat vital"

Vicent Coll (Benicarló, el Baix Maestrat, 1964), és el guanyador de l'últim premi V. A. Estellés de poesia. El seu llibre, *Roda de Solitud*, va ser escrit a les presons on va estar des de la ràtzia antiindependentista d'estiu del 92 fins fa un mes.

Què representa guanyar els premis Octubre per un autor pràcticament inèdit?

—Significa moltíssim. El treball creatiu té aquesta part d'impredictible: l'acollida que tindrà. Jo sempre havia escrit, però, com li passa a molta gent i, sobretot als poetes, escrivia per a mi, fins que gent que tenia al meu voltant em va animar. Per exemple Manel Garcia Grau, que, per cert, va guanyar els Octubre, sempre ha confiat en mi. Ell i alguns altres, com Josep Igual, em van comentar la possibilitat de publicar el poemari *L'angúnia dels empedrats*, que va tenir una bona acollida crítica.

—Però malgrat aquesta publicació, de distribució escassa, encara era considerat un inèdit.

—Jo sempre m'he mogut en moltes activitats literàries, he participat en una revista que es feia ací al Maestrat que es deia *Arrabal de lletres* i que, com sol passar amb les revistes de literatura, va tenir poca continuïtat. No parava d'escriure, però la creació més intensa ha estat durant aquest últim any; les circumstàncies em van ajudar.

—Vol dir que el fet d'estar a la presó l'ha permès escriure aquest poemari?

—Com més temps hi pots dedicar més pots elaborar un text i, fins ara, jo no havia tingut l'oportunitat de disposar de tant de temps. És paradoxal, no? Però és la veritat. He hagut d'anar allí per tenir aquest temps.

—Encara dirà algú en el futur que gràcies a la repressió tenim un poeta.

—No sé, és dur considerar-ho així, però jo sempre he pensat que és important perfeccionar el treball, m'agrada retocar i polir amb constància. D'aquesta obra, jo n'estava molt satisfet perquè havia aconseguit arrodonir tot allò que en l'altra encara no acabava d'estar ben definit.

VICENT A. JIMÉNEZ

"No havia tingut mai l'oportunitat de disposar de tant de temps."

—Hi ha qui opina que la seua obra ha guanyat precisament perquè vostè acaba d'eixir de presó.

—Qui faça una valoració així dubta de l'eficàcia del jurat, i jo no la poso en dubte.

—Fins a quin punt escriure Roda de solituds ha estat una teràpia?

—Ha estat una adaptació, constant. Dia rere dia jo em feia la idea d'adaptarme a allò que m'envoltava perquè no hi havia un altre remei. I una vegada normalitzes, fins on pots, la teua situació, t'aferres a l'escriptura. Al segon dia d'estar en presó, vaig començar a escriure, per necessitat vital, però el treball més seriós i meditat, vingué després, quan la situació excepcional estava més normalitzada.

—No tem que els lectors busquen més la vida privada de l'escriptor que no l'obra literària?

—Sí, hi ha aquest risc però crec que és comú a qualsevol obra literària i, sobretot, de poesia. La gent intenta identificar el que hi ha a l'obra amb la vida personal de l'autor i, potser, la meua situació personal intensifica això, però no li vull donar importància. Qui vulga lle-

gir poesia en llegirà i qui vulga indagar sobre la meua personalitat, indagarà i traurà les seues conclusions, que, suposo, seran errònies.

—En qualsevol cas serà difícil evitar que el llibre tinga una certa morbositat.

—No puc evitar-ho, però crec que el jurat va deixar clar que no hi havia res d'això quan va destacar que no tenia cap connotació política. Ara bé, no puc fer res si la nit dels Octubre un periodista em pregunta: És un llibre de crítica a les institucions penitenciàries? Em deixa parat i jo li he de respondre que no, que és un llibre de poemes. És una obra molt personal, molt intensa i, com va dir Josep Piera, molt lírica.

—Al llibre hi ha citacions de gent molt diversa com Estellés, Martí i Pol, León Felipe o Walt Whitman, tots influeixen en aquest llibre?

—Estellés i Martí i Pol són per mi inqüestionables, els pilars que basteixen la meua obra, de fet m'agradaria poder complementar la vitalitat retòrica que arrossega Martí i Pol amb la vitalitat més planera d'Estellés, però també hi ha molta gent que m'agrada i que m'influeix. En Roda de Solitud ha tingut

molt a veure l'accés a una determinada poesia a la biblioteca de la presó, com per exemple la de León Felipe o la de Walt Whitman, que ja coneixia però que vaig llegir amb més profunditat. I per això els cito al llibre, crec que és inevitable.

—Perdone la curiositat, però, a la presó es llegeix poesia?

—Jo he llegit sempre i allí no estava disposat a canviar, però sí, a la presó hi ha molt de poeta, d'aquell "popular", potser a vegades pels orígens. Gent que ve de grups que no han perdut la tradició de la poesia oral. Em vaig quedar una mica sorprès quan vaig veure la sensibilitat que allò podia proporcionar a persones que no havien tingut temps ni d'estudiar ni, pràcticament, de llegir.

—El tema central del llibre és la solitud, encara que també hi ha altres temes paral·lels, com la distància amb una persona estimada o amb un país. L'elecció d'aquesta temàtica va ser preconcebuda?

—Crec que plantejar primer un tema i després tractar-lo és un procés impossible en poesia. Jo vaig escriure moltíssi-

C

Cultura Arts plàstiques

SantaMòniCA

J. BEUYS

OPERACIÓ
"DIFESA
DELLA NATURA"

del 29 d'octubre de 1993
al 28 de febrer de 1994

Centre d'Art Santa Mònica
Rambla Santa Mònica, 7
08001 Barcelona
Tel. 412 12 72

Horari:
de dilluns a dissabte:
d'11 a 14 h. i de 17 a 20 h.
festius: d'11 a 15 h.

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

mes coses i en un moment determinat vaig veure que moltes podien formar una unitat. I rondaven al voltant de la solitud i en certa manera la vestien i em protegien. Aquest llibre ha estat una necessitat vital: estic tot sol, doncs he d'acompanyar-me.

—Per què ha triat la prosa poètica?

—Perquè m'hi trobo més còmode i penso que dóna més possibilitats al lector perquè jugue amb la musicalitat, que és un tema que em preocupa molt. El lector és més lliure així que amb un esquema prefixat.

—Un dels poemes tracta el tema de l'exili, i es refereix, en concret, a Carabanchel, i d'altres estan dedicats a Somàlia, Cuba o Bòsnia. És ací on es pot fer una lectura més política de la seua obra?

—Són tres o quatre poemes, no representen tot el volum, però el llibre respon a la meua situació personal en un moment determinat i dins d'aquesta situació hi ha també la complexitat personal, i jo sempre he estat una persona amb inquietuds socials i això s'hi ha de reflectir d'alguna manera. Les preocupacions responien als estímuls que jo rebia. Els únics referents del món exterior que tenia eren la televisió i els diaris i, inevitablement em colpien molt més fort que si estigués fora. D'alguna manera havia de reflectir-ho. Respecte a l'exili, no podia evitar sentir-me exiliat, fins i tot a Castelló, on l'idioma que emprava era normalment l'espanyol, per exemple.

—Potser hi ha hagut massa condemnes (Vicent Coll esbossa un somriure); no, em referesc a condemnes poètiques, contra la poesia social.

—Sí, es fugí de la poesia compromesa, però jo, ho sento, penso que la poesia ha de ser compromesa, si no seria el luxe dels neutrals, que deia Celaya. Hem de mantenir una posició en la societat i també quan fem poesia. S'ha superat una època en què el compromís era l'únic que es demanava a una obra literària, però no per això s'ha d'abandonar.

—D'on ve aquest descrèdit de la poesia compromesa?

—Transcendeix el camp poètic. S'intenta adobar tot d'una normalitat extrema, com si a partir de l'any 1975 en aquest país tot fóra normal, i això és mentida. Passen coses tan o més greus que abans del 75. Jo m'he educat en la democràcia, però no crec que tot siga "normal". La poesia també paga aques-

"La poesia ha de ser compromesa."

ta situació amb una gran pèrdua de continguts.

—Aquest compromís de la poesia, vol dir que s'ha cansat de la lluita política i la substitueix?

—No. La complementa. Una cosa és l'actitud que té un individu en la societat, amb unes inquietuds, una trajectòria i, si ho creu convenient, una afiliació política, i jo, a més, tinc la inquietud literària i crec que tot és un conjunt. Jo no m'he cansat de cap història, crec que he estat conseqüent en tota la meua trajectòria i continuo on estava abans que em detingueren.

—S'ha sobrevalorat el nacionalisme cultural. Hi ha massa gent refugiada en aquesta trinxera?

—Crec que sí, i és un greu error. Jo podia haver optat per aquesta posició i no ho he fet. L'actitud cultural ha d'anar associada a una presa de consciència política o cívica, que per mi és el mateix.

—Es pot esgotar la seua trajectòria en aquest llibre que respon a una situació molt puntual?

—Tinc claríssim que no. Ara he trobat molt més el gust a escriure i no puc perdre la dinàmica que tenia a la presó. Imagino que em costarà una mica més perquè hauré de compartir el fet literari amb altres qüestions.

—Això vol dir que a la presó la literatura ho era tot?

—Sí. Fer una mica d'exercici físic, lle-

gir molt i escriure. Aquest era el meu temps.

—Al premi Vicent Andrés Estellés es van presentar gairebé cinquanta obres, s'escriu, potser, massa poesia?

—Crec que sí. Hi ha una inflació de poetes; i també de narradors. Amb la narrativa, tot i que és un camp amb el qual no estic tan familiaritzat, em trobo molt decebut. Per què ha trigat tant a aparèixer una obra com *Camí de Sirga*? El públic lector hauria de dir l'última, d'imposar la selecció natural. Vivim una situació paradoxal, s'escriu molt i es llegeix molt poc, encara que el lector mitjà és molt àvid.

—Què opina del fenomen de les capelletes literàries?

—No ho entenc. No n'he format part i les referències que m'arriben, d'enfrontaments i això, em semblen estranyes. D'altra banda, de vegades es tendeix a marcar amb determinades etiquetes grups de poetes, només per comoditat i simplificació. Jo crec que en la literatura catalana hem anat massa lluny. Per exemple, si et fixes en la realitat poètica de Benicarló i veus que hi ha dos premis Octubre, un Senyoriu d'Ausiàs March i un premi València, potser algú comence a parlar...

—D'un grup de Benicarló?

—Sí. I això és producte de la falta de referències reals. De la desorientació que patim tots, i no sols en poesia.

Jordi Sebastià